

VASTAAVA SUUNNITTELIJA:
Pääsuunnittelija Sirpa Moitus
Korkeakoulujen arviointineuvosto
PL 133, 00171 Helsinki
Puhelin: (09)1607 6919
Faksi: (09) 1607 6911
Sähköposti:sirpa.moitus@minedu.fi

Projektisuunnitelma

Tutkinnonuudistuksen arviointi

KORKEAKOULUJEN ARVIointINEUVOSTO
17.12.2009

1 LÄHTÖKOHDAT

Kaksiportaisen tutkintorakenteen suunnitteluun kytkettiin varhaisesta vaiheesta alkaen ajatus uuden tutkintorakenteen toimivuuden arvioinnista. Yliopistojen tutkintorakenteen kehittämistyöryhmä ehdotti (OPM 39:2002), että "vuonna 2008, kun ensimmäiset uuden rakenteen mukaiset alemmat korkeakoulututkinnot valmistuvat, tehdään valtakunnallinen arviointi uudistuksen ensimmäisen vaiheen toimivuudesta." Arvioinnin toteutus siirrettiin Korkeakoulujen arviointineuvoston ja opetusministeriön yhteisellä sopimuksella vuoteen 2010.

Tutkinnonuudistuksen toimeenpanon arvioinnin suunnittelu sisällytettiin Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintasuunnitelmaan 2008–2009. Korkeakoulujen arviointineuvosto päätti kokouksessaan 17.6.2009 käynnistää tutkinnonuudistuksen arviointiprojektin suunnittelun ja asettaa projektille suunnitteluryhmän, jonka tehtävänä oli 31.12.2009 mennessä tehdä neuvostolle ehdotus arvioinnin tavoitteista, kohteesta, näkökulmasta ja rajauksesta perusteluineen.

Suunnitteluryhmän puheenjohtajana toimi Korkeakoulujen arviointineuvoston puheenjohtaja, professori *Riitta Pyykkö* Turun yliopistosta, asiantuntija *Marita Aho* Elinkeinoelämän keskusliitto EK:sta, projektipäällikkö *Päivi Aronen* Helsingin yliopistosta, kansainvälisistä asioista vastaava asiantuntija *Henna Juusola* Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto - SAMOK ry:stä, kehittämisjohtaja *Outi Kallioinen* Laurea-ammattikorkeakoulusta, yksikönjohtaja *Risto Kimari* Oulun seudun ammattikorkeakoulusta, koulutuspoliittinen sihteeri *Juuso Leivonen* Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry:stä ja dekaani *Matti Manninen* Jyväskylän yliopistosta. Suunnitteluryhmän vastaavana suunnittelijana toimi projekti-suunnittelija *Sirpa Moitus* Korkeakoulujen arviointineuvostosta.

Suunnitteluryhmä kuuli työnsä aikana Yliopistojen opintohallinnon päivien yhteydessä *yliopistojen opintohallinnon edustajia* (noin 200 henkilöä), *ammattikorkeakoulusektorin tutkinnonuudistuksen asiantuntijoita* (pääsihteeri Timo Luopajarvi, suunnittelu- ja laatujohtaja Pekka Auvinen ja johtaja Juha-Pekka Liljander), *tutkinnonuudistuksen ja opintoprosessien tutkijoita* (erikoistutkija Sakari Ahola Koulutussosiologian tutkimuslaitos RUSEsta sekä tutkija Johanna Penttilä ja toiminnanjohtaja Aleksis Nokso-Koivisto Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiöstä) *korkeakoulutuksen tilastoinnin asiantuntijoita*, (ylitarkastajat Jukka Haapamäki ja Ilmari Hyvönen sekä erikoissuunnittelija Kari Korhonen ja suunnittelija Kaisu-Maria Piironen opetusministeriöstä) sekä *tutkinnonuudistuksen kansallisen tason asiantuntijoita* (mm. johtajat Anita Lehikoinen ja Hannu Sirén ja opetusneuvokset Birgitta Vuorinen ja Maija Innola opetusministeriöstä).

Kuulemistilaisuuksissa saadut näkökohdat pyrittiin soveltuvin osin ottamaan huomioon projektisuunnitelmassa.

2 PROJEKTIN TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Arviointiprojektin lähtökohtana ovat Bolognan prosessille asetetut alkuperäiset eurooppalaiset tavoitteet¹ ja tutkinnonuudistukselle asetetut alkuperäiset kansalliset tavoitteet², joiden toteutumista tutkinnonuudistuksen arviointiprojektissa arvioidaan.

Bolognan prosessin keskeisenä eurooppalaisena tavoitteena oli kansainvälisesti rinnastettavan kaksiportaisen tutkintorakenteen luominen. Arvioinnin päämääränä on selvittää tämän tavoitteen toteutumista:

- tuottamalla kokonaiskuva tutkinnonuudistuksen toteutuksesta suomalaisissa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa,

¹ Bolognan julistus 1999

² Yliopistojen kaksiportaisen tutkintorakenteen toimeenpano. OPM:n työryhmien muistioita 39:2002

- arvioimalla tutkintorakenteessa tapahtuneita muutoksia ja niiden seurauksia sekä
- arvioimalla tutkinnonuudistuksen tuloksena syntyneen kaksiportaisen tutkintorakenteen toimivuutta ja selkeyttä korkeakoulujen, opiskelijoiden, työelämän sekä koko tutkintojärjestelmän näkökulmasta.

Tutkinnonuudistukselle asetettiin Suomessa myös kansallisia tavoitteita. Arvioinnin päämääränä on selvittää näiden tavoitteiden toteutumista arvioimalla:

- alemman yliopistotutkinnon aseman muutosta,
- ylempien ammattikorkeakoulututkintojen profiloitumista,
- kansainvälisen ja kotimaisen liikkuvuuden lisääntymistä,
- opintojen mitoituksen toimivuutta sekä
- tutkintojen osaamislähtöisyyden vahvistumista.

Arviointiprojektin tehtävänä on tukea yliopistoja ja ammattikorkeakouluja tutkintojen ja liikkuvuuden kehittämistyössä, tuottaa tutkintorakenteen kehittämiseen liittyviä suosituksia, tunnistaa tutkinnonuudistuksen hyviä käytänteitä ja kriittisiä kohtia sekä ohjata korkeakouluja tutkintojen laadun jatkuvaan arviointiin ja kehittämiseen.

3 ARVIOINTIKOhteet JA RAJAUKSET

3.1 Arvioinnin kohteena olevat tutkinnot

Arviointiprojekti koskee tutkinnonuudistusta sekä yliopisto- että ammattikorkeakoulusektorilla. Arvioinnin pääkohteena on kaksiportainen tutkintorakenne eli alemmat ja ylempät yliopistotutkinnot sekä alemmat ja ylempät ammattikorkeakoulututkinnot. Arviointiprojektissa tarkastellaan myös ensimmäisen ja toisen syklin tutkintojen rajapintoja.

3.2 Arviointikohteet ja -teemat

Tutkinnonuudistuksen arviointi kohdistuu kolmeen pääteemaan ja niiden osateemoihin:

1. Tutkintorakenteen toimivuus

- alemman ja ylempien yliopistotutkinnon asema erillisinä tutkintoina, mukaanlukien maisteriohjelmat³
- ylempien ammattikorkeakoulututkinnon asema
- tutkintorakenteen luomat mahdollisuudet ja esteet opiskelijoiden valmistumiselle määrääjässä
- tutkintorakenteen selkeys
- tutkintojen muutos (pakollisuuden ja valinnaisuuden osuus ja monialaisuus)
- alemman ja ylempien korkeakoulututkinnon opinnäytetyön rooli tutkintorakenteessa
- tutkinnonuudistukseen liitetyt korkeakoulukohtaiset tavoitteet
- tutkinnonuudistuksen kansallisten tavoitteiden seuranta ja raportointi korkeakoulutasolla

2. Liikkuvuus

Kotimainen liikkuvuus

- siirtyminen alemmasta ylempään tutkintoon
- liikkuvuus korkeakoulusektorin ja alojen sisällä ja korkeakoulusektorien välillä
- tutkintorakenteen luomat mahdollisuudet ja esteet kotimaiselle liikkuvuudelle

³ Tässä arvioinnissa yliopistojen maisteriohjelmilla tarkoitetaan asetuksessa 1359/2006 mainittuja opetusministeriön hyväksymiä ja muita maisteriohjelmiä. Maisteriohjelmaksi nimitetään ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa, alempaan korkeakoulututkintoon tai sitä tasoltaan vastaavaan koulutukseen pohjautuvaa koulutusta, joka järjestetään koulutusohjelmalla, johon on erillinen valinta.

Kansainvälinen liikkuvuus⁴

- kansainvälisen liikkuvuuden määrällinen kehitys tutkinnonuudistuksen jälkeen
- tutkintorakenteen luomat mahdollisuudet ja esteet kansainväliselle liikkuvuudelle
- tutkinnonuudistuksen vaikutukset suomalaisten ja kansainvälisten korkeakoulujen väliseen liikkuvuusyhteistyöhön

3. Tutkintojen tuottama osaaminen ja suhde työelämään

Koulutuksen suunnittelu

- osaamistavoitteiden ja työllistymisen huomiointi opetussuunnitelmatyössä
- opintojen mitoituksen toimivuus
- tutkintojen sisällöllinen muutos (alakohtainen yhtenäistyminen, profiloituminen)

Koulutuksen toteutus

- opiskelijoiden opinto- ja urasuunnittelun tukeminen (kaksiportaisen tutkintorakenteen hyödyntäminen, joustavat opintopolut, HOPS)
- työelämäyhteistyö ja kumppanuudet tutkintokoulutuksen toteutuksessa (mm. harjoittelu, projektit, opinnäytetyöt)

Koulutuksen arviointi

- tutkintojen kuormittavuuden seuranta ja opiskelijoiden ajankäytön seuranta
- tutkintojen laadun ja tutkintojen tuottaman osaamisen seuranta ja hyödyntäminen koulutuksen kehittämisessä.

3.3 Arvioinnin rajaukset

Tutkinnonuudistuksen arvioinnin ulkopuolelle rajataan ne Bolognan prosessin tavoitteet,

- jotka eivät suoraan kytkeydy tutkinnonuudistukseen
- joiden osalta Bolognan prosessi on vielä kesken tai
- joista on jo olemassa kattavaa kansallista arviointitietoa.

Tällä perusteella rajataan arvioinnin ulkopuolelle seuraavat teemat:

1. Opettaja- ja tutkijaliikkuvuus
2. Sosiaalinen ulottuvuus
3. Eurooppalainen korkeakoulutusalue globaalissa toimintaympäristössä
4. Tutkintojen viitekehukset
5. Yliopistokoulutuksen kolmas sykli eli tohtorin tutkinnot
6. Elinikäinen oppiminen

Rajauksen perustelut ovat seuraavat:

1. Opettaja- ja tutkijaliikkuvuus on tärkeä teema, mutta se ei suoranaisesti liity tutkinnonuudistukseen Suomessa, joten se voidaan rajata arvioinnin ulkopuolelle.
2. Sosiaalinen ulottuvuus Bolognan prosessin tarkoittamassa mielessä eli opiskelijoiden opinto-sosiaalisten etuuksien ja koulutuksen tasa-arvoisen saatavuuden näkökulmasta on Suomessa melko hyvin toteutunut, joten tämäkin teema voidaan rajata arvioinnin ulkopuolelle.
3. Eurooppalainen korkeakoulutusalue globaalissa toimintaympäristössä koskee erityisesti kansallisen kilpailukykyyn vahvistamista, joka ei suoranaisesti liity tutkinnonuudistukseen Suomessa, joten se rajataan arvioinnin ulkopuolelle.

⁴ Kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan KOTA- ja AMKOTA-tietokantamääritelmien mukaisesti kotimaisten ja ulkomaisten opiskelijoiden liikkuvuutta tutkintojen sisällä ja välillä. Kansainvälinen liikkuvuus kattaa Suomesta ulkomaille lähteneet ja Suomeen saapuvat vaihto-opiskelijat esimerkiksi EU-, Nordplus- ja kahdenvälisen ohjelmien puitteissa että ns. free movereina lähteneet. Kansainvälinen liikkuvuus kattaa kansainvälisen harjoittelun silloin, kun se sisältyy tutkintoon. Liikkuvuus kattaa tässä sekä lyhyet, yhden viikon–alle kolmen kuukauden vaihdot että pitkät, yli kolme kuukautta kestävät vaihdot.

4. Suomessa on juuri valmistunut tutkintojen kansallinen viitekehys (OPM 2009:24), jonka toteutus on vasta käynnistymässä. Sama koskee aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (AHOT). Näiden teemojen toteutumista voidaan arvioida vasta 4-5 vuoden kuluttua. Sen sijaan osaamisperustaiseen opetussuunnitelmatyöhön liittyviä näkökulmia on mahdollista sisällyttää jo nyt tehtävään tutkinnonuudistuksen arviointiin.
5. Kolmannen syklin osalta Bolognan prosessin toteutus on vielä kesken, joten tohtorin tutkintojen sisällyttäminen tutkinnonuudistuksen arviointiin ei ole perusteltua. Toisaalta yliopistojen tohtorikoulutusta koskeva KKA:n arviointi valmistui vuonna 2006, ja sen seuranta-arviointi on tarkoitus toteuttaa vuonna 2010.
6. Elinikäinen oppiminen on laaja teema, joka vaatisi oman arvioinnin. Elinikäisen oppimisen näkökulmia voidaan kuitenkin tarkastella tässä arvioinnissa siltä osin kuin teema nousee esiin korkeakoulujen ja muiden tahojen tuottamassa arviointiaineistossa.

Laadunarvioinnin eurooppalaista ulottuvuutta seuraavat Euroopan tasolla erityisesti eurooppalaisten arviointiyksiköiden verkosto ENQA ja Euroopan komissio. Suomessa tätä tehtävää hoitaa Korkeakoulujen arviointineuvosto toteuttamalla korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointeja. Tässä arviointiprojektissa laadunvarmistus on esillä siitä näkökulmasta, miten korkeakoulut seuraavat tutkintojen laatua ja miten ne hyödyntävät tätä tietoa koulutuksen kehittämisessä.

4 ARVIOINNIN MENETELMÄT

Arviointikohteista varten kerätään tietoa ja niitä arvioidaan seuraavilla menetelmillä:

Arviointimenetelmä	Toteuttajat/osallistujat	Syntyvä tuotos
1. Tutkinnonuudistusta koskevan olemassaolevan tutkimus- ja seuranta-aineiston esiselvitys	- Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus	- Yhteenvetoraportti ja johtopäätöksiä tutkinnonuudistuksen tavoitteiden toteutumisesta arviointiryhmän tueksi
2. Kartoitus tutkinnonuudistuksen toteutuksesta	- Kaikki yliopistot (ml. MPKK) ja ammattikorkeakoulut (ml. Poliisiamk)	- 17 yliopiston vastaukset - 26 ammattikorkeakoulun vastaukset
3. Alakohtainen arviointikysely	- Alakohtaisesti valitut yliopistojen tiedekunnat ja ammattikorkeakoulujen koulutusalat	- 23 tiedekunnan vastaukset - 28 koulutusalan vastaukset
4. Teemakeskustelut	- Arviointiryhmän kutumat haastateltavat	- Haastattelumuistiinpanot
5. Arviointiraportti	- Arviointiryhmä	- Suomenkielinen, KKA:n julkaisusarjassa julkaistava arviointiraportti
6. Kansainvälinen meta-arviointi alkuvuonna 2011	- KKA:n vuoden 2010 lopussa nimeämä kansainvälinen arviointiryhmä	- Englanninkielinen arviointiraportti tutkinnonuudistuksen toteutuksesta Suomesta

Arviointiprojektin käytännön toteutusta varten Korkeakoulujen arviointineuvosto on marraskuussa 2009 pyytänyt kutakin korkeakoulua nimeämään yhteyshenkilön, jonka tehtävänä on huolehtia arviointiprojektiin liittyvästä tiedonkulusta korkeakoulun sisällä sekä arviointiin liittyvän tiedonkeruun käytännön toteutuksesta korkeakoulussa.

Korkeakoulujen arviointineuvosto järjestää yhteyshenkilöille arviointiprojektin perehdytystilaisuuden joulukuussa 2009.

Arviointimenetelmät ovat kronologisessa järjestyksessä seuraavat:

4.1 Tutkinno uudistusta koskevan olemassaolevan tutkimus- ja seuranta-aineiston esiselvitys

Tutkinno uudistuksesta ja Bolognan prosessin toteutuksesta Suomessa on olemassa runsaasti tutkimus-, selvitys- ja tilastoaineistoa, joka tuo osin vastauksia suunnitteluryhmän nimeämiin tutkinno uudistuksen arviointikohteisiin ja -teemoihin (vrt. luku 3.2).

Korkeakoulujen arviointineuvosto ja Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs (Otus) ovat sopineet, että Otus toteuttaa joulukuussa 2009–maaliskuussa 2010 esiselvityksen, jonka tavoitteena on tuottaa analyysi ja johtopäätöksiä olemassa olevasta aineistosta arviointiryhmän työn tueksi.

Esiselvitys kattaa tässä projektisuunnitelmassa mainitut kolme arvioinnin pääkohdetta. Esiselvityksessä analysoidut aineistot ovat alustavasti seuraavat:

Arvioinnin pääkohde	Esiselvityksessä analysoidavia aineistoja
1. Tutkintorakenteen toimivuus	- Opiskelijoita ja tutkintoja koskevat tilastot - ARENEn seurantaraportit - RUSEn tutkimukset
2. Kotimainen ja kansainvälinen liikkuvuus	- Liikkuvuutta koskevat tilastot - CIMOn selvitykset - OTUKSEN selvitykset
3. Tutkintojen tuottama osaaminen ja työelämävastaavuus	- Eurostudent -tutkimukset - KKA:n arvioinnit - SYL:n ja SAMOK:n opiskelijaselvitykset - OTUKSEN tutkimukset

Arviointiryhmä ohjaa esiselvityksen laadintaa siinä tarkoituksessa, että se tuottaisi arviointiprojektin näkökulmasta mahdollisimman hyödyllistä ja hyödynnettävissä olevaa tietoa. Arviointiryhmällä on oikeus käyttää Otuksen esiselvityksen tuottamia tietoja ja johtopäätöksiä osana arviointiraporttia.

4.2 Tutkinno uudistusta koskeva kartoitus korkeakouluille

Arviointiryhmä tekee tutkinno uudistusta koskevan kartoituksen yliopistoille ja ammattikorkeakouluille. Kartoituksen tavoitteena on tuottaa kokonaiskuva tutkinno uudistuksen toteutuksesta suomalaisissa korkeakouluissa. Arviointiryhmä päättää kartoituksen toteutuksesta ja kysymyksistä.

4.3 Alakohtainen arviointikysely

Osana arviointiprojektin aineistonkeruuta toteutetaan arviointikysely, joka suunnataan valituille yliopistojen tiedekunnille ja ammattikorkeakoulujen koulutusaloille. Arviointikyselyn tavoitteena on selvittää tutkinno uudistuksen tavoitteiden toteutumista käytännön toteuttajatasolla sekä tuottaa ala- ja sektorikohtaisesti vertailtavaa tietoa. Arviointiryhmä päättää kartoituksen toteutuksesta ja kysymyksistä.

Arviointikyselyyn osallistuvat yliopistojen tiedekunnat

Yliopistosektorilla arviointikyselyn osallistujiksi kutsutaan 23 tiedekuntaa 11 eri alalta 17 eri yliopistosta. Koska projektisuunnitelma on valmisteltu vuonna 2009, siinä on noudatettu vuonna 2009 voimassaolevaa yliopistorakennetta.

Arviointikyselyyn osallistuvat yliopistojen alat on valittu siten, että saavutettaisiin mahdollisimman suuri alakohtainen kattavuus ja osallistujat edustaisivat opiskelijamäärältään suuria aloja. Alat on ryhmitelty siten, että yliopistoilla on osin mahdollisuuksia valita arviointikyselyyn osallistuva tiedekunta. Ryhmittelyn tavoitteena on ollut myös se,

että osallistujiksi saadaan saman alan tiedekuntia eri yliopistoista, mikä mahdollistaa tiedon vertailtavuuden ja alakohtaisten johtopäätösten tekemisen.

Tieteenala/opintoala	Yliopistot, jotka nimeävät ko. alalta yhden arviointikyselyyn osallistuvan tiedekunnan
Humanistinen ja teologian ala	HY, JY, OY, ÅA
Kasvatus- ja käyttäytymistieteellinen ala	JoY, JY, LY, TaY
Kauppatieteellinen ala	Hanken, HKKK, TuKKK, VY
Luonnontieteellinen, bio- ja ympäristötieteellinen, maatalous-metsätieteellinen ala	HY, KuY, TuY
Taiteen ala	Siba
Teknillistieteellinen ala	TKK, TTY, LUT, OY
Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen ala	HY, TaY, TuY

Arviointikyselyyn osallistuvien tiedekuntien määrät yliopistoittain on porrastettu yliopistojen koon mukaan seuraavasti:

Yliopistot	Arviointikyselyyn osallistuvien tiedekuntien määrä
HY	3 tiedekuntaa yhdestä yliopistosta
JY, OY, TaY, TuY	2 tiedekuntaa neljästä yliopistosta
JoY, LY, KuY, VY, ÅA, TKK, TTY, LUT, Hanken, HKKK, TuKKK, Siba	1 tiedekunta 12 yliopistosta
Yhteensä	23 tiedekuntaa 17 yliopistosta

Arviointikyselyn ulkopuolelle on rajattu aloja, jotka ovat edustettuna vain yhdessä yliopistossa ja lääketieteelliset alat, joilla tutkintorakenne ei ole yhtenäinen. Arviointiryhmä voi kuulla näiden alojen edustajia teemakeskusteluissa (ks. luku 4.4).

Arviointikyselyyn osallistuvat ammattikorkeakoulujen koulutusalat

Ammattikorkeakoulusektorilla arviointikysely koskee kaikkia ammattikorkeakoulujen kahdeksaa koulutusalaa.

Arviointikyselyyn osallistuvat ammattikorkeakoulujen koulutusalat on valittu siten, että saavutettaisiin mahdollisimman suuri alakohtainen kattavuus ja opiskelijamääriltään suurilta aloilta olisi muita runsaammin osallistujia. Lisäksi on pyritty varmistamaan, että alakohtaisina osallistujina on riittävästi sellaisia ammattikorkeakouluja, jotka ovat osallistuneet ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kehittämiseen niiden käynnistämisestä vuodesta 2002 alkaen.

Koulutusala	Arviointikyselyyn ko. alalta osallistuvat ammattikorkeakoulut
Humanistinen ja kasvatusala	DIAK, HUMAK, MAMK
Kulttuuriala	Metropolia, Kyamk
Luonnontieteiden ala	TAMK, VAMK
Luonnonvara- ja ympäristöala	Novia, PKAMK, SeAMK
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Haaga-Helia, RAMK, Kajak
Sosiaali-, terveystieteiden ja liikunta-ala	Arcada, Laurea, Metropolia*, OAMK*, PirAMK(2010 TAMK)*, TuAMK*
Tekniikan ja liikenteen ala	HAMK*, JAMK*, Metropolia, Saimaan amk, SAMK*, Savonia*
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	Haaga-Helia*, Kemi-Tornio, KPAMK*, LAMK*

*) Näillä ammattikorkeakouluilla ollut ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnon (sittemmin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon) kokeilulupa alusta eli vuodesta 2002 alkaen

Arviointikyselyyn osallistuvien koulutusalojen määrät ammattikorkeakouluittain on porrastettu ammattikorkeakoulujen koon mukaan seuraavasti:

Ammattikorkeakoulut	Arviointikyselyyn osallistuvien koulutusalojen määrä
Metropolia	3 koulutusala x 1 vastausta
HAAGA-HELIA	2 koulutusala x 1 vastausta
Arcada, Diak, HAMK, Humak, JAMK, KTAMK, KPAMK, KyAMK, LAMK, Laurea, MAMK, OAMK, PKAMK, RAMK, Saimaan amk, SAMK, Savonia, SEAMK, PirAMK(2010 TAMK), TAMK, TuAMK, VAMK, Novia	1 koulutusala x 24 vastausta
Yhteensä	28 koulutusala x 26 ammattikorkeakoulusta

Arviointikyselyn organisointi korkeakouluissa

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat itse valita, tiedekunnissa ja koulutusaloilla organisoidaan arviointikyselyyn liittyvä tiedonkeruu. Arviointikyselyyn tietoa tuottavien oppiaineiden ja koulutusohjelmien toivotaan edustavan kehitysvaiheiltaan ja -aktiivisuudeltaan erilaisia yksiköitä.

4.4 Teemakeskustelut

Arviointiryhmän organisoitua tutkinnonuudistusta koskevia teemakeskusteluita ja päättää keskusteluihin kutsuttavista asiantuntijoista. Teemakeskustelut rakentuvat arviointiprojektin kolmen pääteeman pohjalta. Teemakeskustelujen tavoitteena on täydentää arviointiaineistoa ja kuulla erityisesti niitä tahoja, joilta ei muilla tavoin kerätä palautetta. Arviointiryhmä voi käyttää teemakeskusteluita omien johtopäätöstensä (vahvuudet, hyvät käytänteet, kehittämiskohteet) testaamiseen ja kehittämiseen yhdessä valitun asiantuntijajoukon kanssa.

4.5 Arviointiraportti

Arviointiryhmä tuottaa arviointiprosessissa kertyneen aineiston perusteella arviointiraportin, joka valmistuu vuoden 2010 loppuun mennessä. Arviointiraportissa arvioidaan tutkinnonuudistukselle asetettujen kansainvälisten ja kansallisten tavoitteiden toteutumista sekä tutkinnonuudistuksen tuloksia ja seurauksia kokonaisuutena. Yksittäisille korkeakouluille, tiedekunnille tai koulutusaloille ei tuoteta erillistä arviointipalautetta, vaan tutkintorakenteen kehittämistä koskevat vahvuudet ja kehittämisehdotukset esitetään sektori- tai alakohtaisesti. Sen sijaan hyvien käytänteiden leviämistä voidaan tukea mainitsemalla erikseen, minkä yliopiston tiedekunnan tai ammattikorkeakoulun koulutusalan hyvästä käytänteestä on kyse.

4.6 Kansainvälinen arviointi

Kansallisen arviointiraportin valmistuttua tutkinnonuudistuksen toteutuksesta Suomessa pyydetään kansainvälisen arviointiryhmän meta-arviointi. Tämä toteutetaan siten, että vuoden 2010 lopussa valmistuva arviointiraportti käännetään englanniksi, ja siitä pyydetään kansainvälisen arviointiryhmän arvio.

Kansainvälistä arviointiryhmää voidaan pyytää ottamaan kantaa mm. siihen, miltä Bolognan prosessin toteutus Suomessa näyttää ulkopuolisin silmin ja kuinka hyvin tutkinnonuudistuksen toteutus on vastannut sille asetettuihin kansallisiin tavoitteisiin.

Kansainvälinen meta-arviointi valmistuu toukokuun 2011 loppuun mennessä.

4.7 Alustava esitys tutkinno uudistuksen arvioinnista 2014-2015

Kuten edellä arvioinnin rajauksia koskevassa luvussa todettiin, tutkinno uudistukseen liittyvä kehittämistyö ei ole vielä kaikilta osin arvioitavissa vuonna 2010 toteutettavassa arvioinnissa. Uuden tutkintorakenteen mukaan valmistuneiden määrä on vielä liian vähäinen, jotta voitaisiin arvioida tutkintojen tuottamaa osaamista ja työelämärelevanssia valmistuneiden osaamisen näkökulmasta.

Tästä syystä suunnitteluryhmä esittää, että tutkinno uudistuksesta tehtäisiin toinen arviointi 4-5 vuoden kuluttua ensimmäisestä arvioinnista. Tällöin olisi mahdollista arvioida tutkintojen kansallisen viitekehityksen toteuttamista, alempien ja ylempien korkeakoulu-tutkintojen työelämävastaavuutta, elinikäisen oppimisen periaatteiden toteutumista sekä sen osana aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (AHOT).

Tällöin olisivat myös käytettävissä OECD:n AHELO-hankkeen (Assessment of Higher Education Learning Outcomes) esiselvityksen tulokset bachelor-vaiheen opiskelijoiden geneeristen taitojen ja oppimistulosten mitattavuudesta.

Päätöksen mahdollisesta tutkinno uudistuksen toisen vaiheen arvioinnista tekee Korkeakoulujen arviointineuvosto.

4.8 Korkeakoulujen kansainvälisten koulutusohjelmien ja niiden tukipalveluiden arviointi

Vuosille 2009-2015 laaditun kansainvälistymisstrategian mukaan "Korkeakoulujen arviointineuvosto arvioi korkeakoulujen kansainväliset koulutusohjelmat ja niiden opiskelijoille tarjotut palvelut osana tutkintorakennu uudistuksen arviointia vuonna 2010".

Opetusministeriön ja KKA:n edustajat olivat kesällä 2009 arvioinnin taustakeskusteluita käytäessä yhtä mieltä siitä, että kansainvälisiä koulutus- ja maisteriohjelmiä voidaan tutkinno uudistuksen arvioinnin 2010 yhteydessä tarkastella ainoastaan tutkintorakenteen kokonaisuuden ja tutkinnosta toiseen siirtymisen ja rajapintojen, mutta ei maisteriohjelmien rakenteen tai sisällön näkökulmasta.

Mikäli kansainvälisiä koulutus- ja maisteriohjelmiä halutaan arvioida laajemmin, tästä teemasta olisi mahdollista tehdä erillinen arviointi myöhemmin. KKA teki vuonna 2002 maisteriohjelmien laajan kokonaisarvioinnin, josta ei ole tehty seuranta-arviointia.

5 PROJEKTIN ALUSTAVA AIKATAULU

Seuraavassa on alustava hahmotelma projektin aikatauluksi. Arviointiryhmä päättää projektin aikataulusta.

Vastuutaho ja tehtävä	Ajankohta
Suunnitteluvaihe	
1. Suunnitteluryhmä: Rajauksen suunnittelu	Elo–joulukuu 2009
2. Suunnitteluryhmä: Asiantuntijakuulemiset	Syys–marraskuu 2009
3. Korkeakoulut: Yhteyshenkilöiden nimeäminen	Joulukuu 2009
4. KKA: Projektisuunnitelman vahvistaminen ja arviointiryhmän nimeäminen	17.12.2009
5. KKA: Korkeakoulujen yhteyshenkilöiden perehdytystilaisuus	18.12.2009
Tutkinnonuudistuksen tutkimus- ja tilastoaineiston analysointi (esiselvitys)	
6. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs	Joulu–maaliskuu 2010
Kartoitus	
7. Otus: Esiselvityksen väliraportti	31.1.2010 mennessä
8. Arviointiryhmä: Kartoituksen valmistelu	Tammi–helmikuu 2010
9. Korkeakoulut: Tutkinnonuudistuksen kartoitukseen vastaaminen	Esim. 15.2.–12.3.2010
Koulutuslakohtaiset arviointikyselyt	
10. Arviointiryhmä: Arviointikyselyn laadinta	Helmi–maaliskuu 2010
11. Otus: Esiselvityksen loppuraportti	31.3.2010 mennessä
12. Tiedekunnat ja koulutusalat: Arviointikyselyyn vastaaminen	Esim. 6.4.–15.5.2010
13. Arviointiryhmä: Arviointiaineistojen analysointi ja arvioinnin alustavien johtopäätösten laadinta	Touko-kesäkuu 2010
Teemakeskustelut ja raportointi	
14. Arviointiryhmä: Teemakeskustelujen valmistelu	Elokuu 2010
15. Arviointiryhmä: Teemakeskustelujen toteutus	Esim. elo–syyskuu 2010
16. Arviointiryhmä: Raportin viimeistely	Loka–marraskuu 2010
17. Arviointiryhmä: Arviointiraportin julkistaminen	Joulukuu 2010
Kansainvälinen arviointi	
18. Raportin kääntäminen englanniksi	Tammikuu 2011
19. Kansainvälisen arviointiryhmän arviointi	Helmi–huhtikuu 2011
Projektin päättäminen	
20. Projektin päättäminen	Toukokuu 2011

6 PROJEKTIORGANISAATIO

6.1 Suunnitteluryhmä

Korkeakoulujen arviointineuvosto käynnisti tutkinnonuudistuksen arviointiprojektin suunnittelun ja asetti projektille suunnitteluryhmän, jonka tehtävänä on 31.12.2009 mennessä tehdä neuvostolle projektisuunnitelma arvioinnin tavoitteista, kohteesta, näkökulmasta ja rajauksesta perusteluineen. Suunnitteluryhmä huolehtii tarvittaessa ulkoisen arviointiryhmän perehdyttämisestä arviointiin.

6.2 Arviointiryhmä

Korkeakoulujen arviointineuvosto kutsuu arviointiryhmän arviointiprojektin kartoituksen, arviointikyselyn ja teemakeskustelujen toteuttajaksi. Arviointiryhmä päättää itse arvioinnin käytännön toteutuksesta kuten eri työvaiheiden aikatauluttamisesta, menetelmien soveltamisesta ja sisäisestä työnjaostaan. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs laatii arviointiryhmän työn tueksi esiselvityksen, jonka laadintaa arviointiryhmä ohjaa ja jonka tuloksia arviointiryhmä voi hyödyntää omassa työssään. Arviointiryhmä tuottaa arviointiaineistojen pohjalta suomenkielisen arviointiraportin, joka valmistuu vuoden 2010 loppuun mennessä.

6.3 Projektisuunnittelija

Projektisuunnittelija vastaa projektin käytännön toteutuksesta toimien tiiviissä yhteistyössä suunnitteluryhmän ja arviointiryhmän puheenjohtajien kanssa. Projektisuunnittelijan ensisijaisena tehtävänä on huolehtia projektisuunnitelman toteutumisesta; toimia suunnitteluryhmän ja arviointiryhmän esittelijänä ja sihteerinä, huolehtia arviointiprojektin tiedonkulusta korkeakoulujen yhteyshenkilöille, organisoida arviointiaineistojen kerääminen sekä laatia raportti yhdessä arviointiryhmän kanssa.

Projektia varten voidaan tarvittaessa palkata tutkimusavustaja.

6.4 Tulokset ja niiden julkaiseminen

Arviointihankkeesta laaditaan julkinen arviointiraportti, joka julkistetaan arviointiin osallistuville ja tiedotusvälineille järjestettävässä tilaisuudessa. Arviointiraporttia jaetaan arviointineuvoston normaalien kanavien lisäksi myös muille aiheesta kiinnostuneille kohderyhmille. Arviointiraportti käännetään englanniksi.